

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*

THE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
DIGITAL ERA THAT INFLUENCE TEACHERS' COMPETENCY IN THE
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY UNDER
THE OFFICE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

สิทธิติมา วัฒนกุล¹, อัจฉราพรณ กันสุขะ² และ ธีระวัฒน์ มอนโธสง³

Sittitima Wattanakul¹, Ajcharapun Kunsuya² and Teerawat Montaisong³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹⁻³Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat
University, Thailand

Corresponding Author's Email: 15915074@aru.ac.th

วันที่รับบทความ : 27 สิงหาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 9 กันยายน 2568; วันตอบรับบทความ : 11 กันยายน 2568

Received 27 August 2025; Revised 9 September 2025; Accepted 11 September 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค
ดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) ศึกษา

Citation:

* สิทธิติมา วัฒนกุล, อัจฉราพรณ กันสุขะ และ ธีระวัฒน์ มอนโธสง. (2568). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค
ดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(5), 491-508.

Sittitima Wattanakul, Ajcharapun Kunsuya and Teerawat Montaisong. (2025). The Characteristics Of School
Administrators In The Digital Era That Influence Teachers' Competency In The Use Of Information And
Communication Technology Under The Office Of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service
Area 2. Modern Academic Development And Promotion Journal, 3(5), 491-508.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และ 4) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ครู รวมทั้งสิ้น 313 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .964 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ระดับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง .701 และ 4) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์โดยตัวแปรทั้ง 3 สามารถร่วมกันพยากรณ์ สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ได้ร้อยละ 49.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัล, สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู

Abstract

This research aimed to (1) examine the digital leadership characteristics of school administrators under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2, (2) study the ICT competencies of teachers under the same

jurisdiction, (3) investigate the relationship between administrators' digital leadership characteristics and teachers' ICT competencies, and (4) identify which characteristics of digital leadership significantly influenced teachers' ICT competencies. The sample consisted of 313 teachers, determined according to Krejcie and Morgan's sample size table. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of .964. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that (1) the overall digital leadership characteristics of school administrators were at a high level in all aspects, (2) teachers' ICT competencies were also at a high level in all aspects, (3) administrators' digital leadership characteristics had a positive correlation with teachers' ICT competencies at a moderate level ($r = .701$), and (4) three characteristics-creating a digital learning culture, being a digital citizen, and having vision-significantly predicted teachers' ICT competencies. Together, these three variables explained 49.7% of the variance in teachers' ICT competencies at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Characteristics of School Administrators in the Digital Era, Teachers' ICT Competency

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติและนโยบายสำคัญหลายประการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะการปฏิรูปครู ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552; 2556) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้สามารถบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556; 2557) อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า แม้สถานศึกษากว่าร้อยละ 90

จะมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ICT แต่มีครูเพียงร้อยละ 26.9 ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ และส่วนใหญ่ยังเป็นการใช้เพียงประกอบการสอน ไม่ได้บูรณาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์และการสื่อสารของผู้เรียน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, อ้างถึงใน สุภัญญา แซ่มซ้อย, 2560)

ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทต่อการบริหารสถานศึกษาในทุก ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจด้าน ICT และปรับเปลี่ยนทัศนคติ และวิธีทัศน์เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดคุณภาพ (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) สอดคล้องกับ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มี Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะการสื่อสาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561; สำนักงาน ก.ค.ศ., 2563) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ดำเนินนโยบายพัฒนาระบบการบริหาร จัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และมุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ มีความเชี่ยวชาญและสร้างงานวิจัยนวัตกรรมทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไป ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารและครู ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในยุค ดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับ สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

1. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไว้หลายประการ โดย สุจรรยา ขาวสกุล และคณะ (2560) อธิบายว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น เป็นผู้นำยุคใหม่ที่สามารถมองภาพรวมขององค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่งและชัดเจน มีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ตลอดจนเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำ ICT มาใช้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ดารุวรรณ ถวิลการ (2564) อธิบายว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้ทราบทิศทางและแนวทางการนำ ICT มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งในด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ เครือข่าย และระบบไร้สาย เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและใช้งานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการใช้ ICT ภายในสถานศึกษา ทั้งในกระบวนการเรียน

การสอนของครู การบริหารงานด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารยังควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ ICT ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรประยุกต์ใช้ ICT เพื่อสร้างนวัตกรรม ใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีระบบติดตาม กำกับ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของบุคลากรอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การสร้างและพัฒนาพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพต่อไป

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำยุคใหม่ที่พร้อมปรับตัวและเปิดรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความรู้และความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการบริหารงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ทันสมัย หลากหลาย และท้าทาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคมยุคดิจิทัล

2. สุกัญญา แซ่ม้อย (2562) อธิบายว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรสามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร และสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งสร้างพลังและสนับสนุนครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจำเป็นต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำยุคดิจิทัลและบริหารจัดการองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน สุดท้ายคือด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี ควบคู่กับการส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อสังคม อันจะนำไปสู่การสร้าง

วัฒนธรรมดิจิทัลที่มีคุณภาพและยั่งยืนในสังคม จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุลลาป ปุริสาร (2561) อธิบายว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศควรมีคุณลักษณะสำคัญหลายประการ โดยประการแรกคือ ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ซึ่งผู้บริหารควรสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นเกิดการยอมรับและไว้วางใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด มีความทันสมัย กล้าตัดสินใจ มีกลยุทธ์ในการทำงาน และสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ประการที่สองคือ การพัฒนาการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ สื่อการเรียนรู้ รวมถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะของบุคลากร ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ อันจะช่วยให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ประการที่สามคือ ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประการที่สี่คือ การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในทุกมิติ และประการสุดท้ายคือ ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องสามารถตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และความร่วมมือกับบุคลากรในองค์กรและชุมชน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างของสมาชิกในองค์กรอย่างมีคุณภาพ

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องสามารถกำหนดและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้า 2. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ตระหนักในคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อสังคมดิจิทัล 3. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องพัฒนาและปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา 4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกดิจิทัล ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแพร่หลายภายในองค์กร จนกลายเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน 5. ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมที่หลากหลาย เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา

3. จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู พบว่า มีผู้ให้ความหมายและกำหนดกรอบแนวคิดไว้หลากหลายประการ โดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization: UNESCO) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครูไว้ 6 ด้าน โดยแต่ละด้านแบ่งออกเป็น 3 ระดับสมรรถนะ ทั้งนี้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งพิจารณาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 โมดูล ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐาน (Basic tools) 2) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ซับซ้อน (Complex tools) และ 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่แพร่หลาย (Pervasive tools) นอกจากนี้ คณะกรรมการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Commission on Information and Communications Technology: CICT) (2010 อ้างถึงใน อุบลรัตน์ หริณวรรณ และคณะ, 2557) ได้กำหนดสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครู (NICS for teachers) ไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และความปลอดภัย 2) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน และ 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อุบลรัตน์ หริณวรรณ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครู โดยผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะดังกล่าวประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน 2) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณ และความปลอดภัย 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน และ 4) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ในทำนองเดียวกัน ศรีเพ็ญ พลเดช (2561) ได้ศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยได้กำหนดกรอบสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2) การจัดการสารสนเทศ 3) การออกแบบและผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอน 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์

และการสื่อสารกับผู้เรียน 6) การประเมินผล และ 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพและจรรยาบรรณ

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่า ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหลายมิติ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล โดยสมรรถนะที่ควรมี ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐาน เพื่อให้สามารถใช้งานเครื่องมือและอุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และปลอดภัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นคงในการใช้งาน 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเพิ่มพูนความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 1,571 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากจำนวนประชากรดังกล่าว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 313 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ระดับตามเกณฑ์การกำหนดขนาดโรงเรียน ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 04009/ว2824 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2566 ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 59 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 94 โรงเรียน จากนั้นจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจากแต่ละขนาดโรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 83 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 152 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 78 คน รวมทั้งสิ้น 313 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด งานวิจัย และ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นมีจำนวน 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .964 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 5 องค์ประกอบ มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านปรับปรุงอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ 5) ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ต

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู จำนวน 4 องค์ประกอบ มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐาน 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และปลอดภัย 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน และ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ในสังกัด

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พร้อมแนบบแบบสอบถามและคิวอาร์โค้ดแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่ส่งหนังสือไปยังสถานศึกษาในสังกัด

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์มาจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและโดยรวมเสนอในรูปแบบตาราง โดยแปลผลเป็นระดับใช้เกณฑ์

3. วิเคราะห์สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและโดยรวม เสนอในรูปแบบตาราง โดยแปลผลเป็นระดับ

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

5. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.55)

2. สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรมและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60)

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง .701 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวม มีความสัมพันธ์สูงสุดกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรมและปลอดภัย รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน

4. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยตัวแปรทั้ง 3 สามารถร่วมกันพยากรณ์

สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูโดยรวมได้ร้อยละ 49.7 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .406

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีทักษะในการบริหารจัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะด้านวิชาการและการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตลอดจนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความทันสมัย คล่องตัว โปร่งใส และส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี้ แก้วคำ (2563) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งด้านการอบรม พัฒนา และการจัดหาอุปกรณ์ ส่งผลให้ครูมีทัศนคติที่ดี เปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเทอดชัย บัวผาย (2558) ที่พบว่าการสนับสนุนด้านการพัฒนาทักษะและการจัดหาอุปกรณ์จากหน่วยงานต้นสังกัดมีผลโดยตรงต่อสมรรถนะด้านไอซีทีของครู

3. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู มีส่วนช่วยยกระดับ

สมรรถนะด้าน ICT ของครู แม้ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็สะท้อนว่าบทบาทของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ Northouse (2019) ที่ชี้ว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี

4. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ได้ร้อยละ 49.7 เนื่องมาจากผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลจะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลยังมีส่วนทำให้ครูตระหนักและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารมีผลในการเป็นต้นแบบที่ดี ทำให้ครูเกิดความเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีจริยธรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ พัทธี แก้วคำ (2563) ที่พบว่าผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร มีส่วนช่วยยกระดับการใช้เทคโนโลยีของครูให้อยู่ในระดับสูงขึ้น คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐานของครู ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการมีวิสัยทัศน์ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะได้ร้อยละ 40.8 สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลสามารถกำหนดทิศทางและจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะของครู ส่งผลให้ครูสามารถใช้ ICT ขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ด้านการใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม และความปลอดภัย ได้แก่ การเป็นพลเมืองดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติที่เป็นเลิศ อย่างมีอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 50.3 ทั้งนี้สะท้อนว่าผู้บริหารที่มีคุณลักษณะดังกล่าวเป็นต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ กำหนดทิศทางนโยบายที่ชัดเจน และสร้างแรงบันดาลใจให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพด้านการใช้ ICT อย่างมีจริยธรรมและปลอดภัย คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาใน

ยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.2 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์สามารถกำหนดนโยบายและขึ้นนำการบูรณาการเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ช่วยเสริมเจตคติที่ดีและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู นำไปสู่การใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 43.8 สะท้อนว่าผู้บริหารที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัลและปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพจะเป็นแรงผลักดันให้ครูตระหนักถึงการพัฒนาความรู้และทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจในการใช้ ICT เพื่อยกระดับวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาบทบาทด้านการมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัล และการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ เพื่อเป็นแบบอย่าง กำหนดนโยบาย และสร้างแรงจูงใจให้ครูสามารถใช้ ICT ได้อย่างถูกต้อง มีคุณธรรม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดทั้งต่อการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการปรับปรุงอย่างเป็นระบบการบูรณาการเข้ากับการพัฒนาครูผ่านกิจกรรมหรือโครงการด้านเทคโนโลยี เช่น การอบรม การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการใช้เครื่องมือดิจิทัลในงานวิชาการ เพื่อให้การปรับปรุงระบบมีผลเชื่อมโยงกับการยกระดับทักษะ ICT ของครูได้จริง 1.2 พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการสื่อดิจิทัลและนวัตกรรมการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้ ICT เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดโครงการอบรมและพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา ควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนดิจิทัลในเขตพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางและเครื่องมือการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

2.1 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเขตพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจในการทำงาน การสนับสนุนจากนโยบายรัฐ หรือบรรยากาศองค์กร ว่ามีผลต่อสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีของครูหรือไม่ ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการในยุคดิจิทัลที่อาจมีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครู

2.3 ควรออกแบบงานวิจัยในลักษณะผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเจาะลึกความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติของผู้บริหารและครู ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียนไทย ควรศึกษานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในอนาคต เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI), การเรียนรู้แบบออนไลน์ และ Metaverse เพื่อให้การพัฒนาครูสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และ กุหลาบ ปุริสาร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 8(2), 178- 188
- ดาวรรณณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เทอดชัย บัวผาย. (2558). สมรรถนะด้านไอซีทีของครูผู้สอนรายวิชาพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 13(1), 112-125
- พัชรี แก้วคำ. (2563). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา. *วารสารวิชาการครูศาสตร์*, 21(2), 45-60.

- ศรีเพ็ญ พลเดช. (2561). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Processings) การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ.2561. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2567 จาก <https://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2567 จาก https://www.ayutthaya2.go.th/2023/?page_id=11000
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ใน รายงานการศึกษาเรื่องการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). แผนยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติ พ.ศ. 2556–2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). นโยบายและทิศทางการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.ค.ศ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). รายงานประจำปี 2556. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2557). รายงานประจำปี 2557. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจรรยา ขาวสกุล, อีระ รุญเจริญ และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ. (2560). ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์ วิจัยครั้งที่ 3 นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อุบลรัตน์ หริณวรรณ. (2557). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 15(2), 147-155.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu>

Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and practice. (8th ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.